

GHEARELE TRECUTULUI

Descoperiri Paleontologice in colecția Societății Muzeului Ardelean

Recenta descoperire făcută în formațiunile continentale de la Sebeș, reprezintă cel mai complet schelet de dinozaur carnivor datând din Cretacic de pe teritoriul Europei. Senzaționala fosilă, cu o vechime de 70 de milioane de ani, aparține unei noi specii de *theropod* denumită **Balaur bondoc**, și a fost descoperită în 2009 de geologul și paleontologul clujean Mátyás Vremir (Societatea Muzeului Ardelean, Cluj).

Resturile fosile, de o mare însemnătate științifică, au fost donate de către descoperitor Societății Muzeului Ardelean (EME) din Cluj la începutul anului 2010. Prin această donație s-a dorit reînființarea renumitei colecții al Societății,

Deși este vorba despre un schelet parțial, păstrat în proporție de 75%, oasele păstrează caractere anatomice particulare, dintre care 20 sunt specifice doar acestui animal. Specimenul este o rudă apropiată, dar „aberantă”, a bine-cunoscutului *Velociraptor* descoperit în Cretacicul Mongoliei, care însă seamănă mai degrabă cu un hibrid între un curcan supradimensionat și un câine pitbull. El se caracterizează printr-un bust robust, membre posterioare foarte puternice și musculoase, membre anterioare gracile și mult alungite, acoperite cu pene. Dintre cele mai frapante caracteristici, s-ar enumera bazinul foarte larg, orientat posterior, membrele anterioare bidigitate, și membrele posterioare terminate cu câte patru degete funcționale, dintre care o pereche cu gheare mari, asemănătoare unui pumnal. Este de menționat faptul că *Velociraptorinele* și rudele acestora, atât la mâini, cât și la picioare, aveau câte trei degete funcționale, la picioare prezentând doar câte-o singură gheară de sfâșiere. Ghearele duble, piciorul scurt dar foarte musculos și bustul robust, sugerează faptul că acest animal era mai degrabă un „kick-boxer” decât un bun alergător, tactica de atac fiind bazată preponderent pe ambuscade.

Lungimea medie a corpului (cap-coadă) era de 1,8–2,0 m, dimensiune ce-i conferea totuși un aspect fioros, mai ales că prada ei era formată probabil din așa-numiții dinozauri ierbivori pitici (*Zalmoxes*, *Telmatosaurus*, *Struthiosaurus*), care puteau atinge lungimi de 3–4 m, adică dublul raptorului de la Sebeș. Această proporție era mult mai dezavantajoasă în cazul raptorilor asiatici (*Velociraptor*) sau americani (*Deinonychus*), care reprezentau doar maximum o cincime din dimensiunea speciilor pe care le vâneau.

Balaurul bondoc de la Sebeș a avut o moarte tragică, încă înainte de a ajunge în floarea vârstei. Acesta a murit înecat cu ocazia unei viituri musonice, cadavrul lui fiind transportat și îngropat în mâl, alături de alte animale, pe câmpia de inundație a unui râu.

Cercetătorii care au contribuit la identificarea și caracterizarea acestui misterios carnivor (Zoltan Csiki – Universitatea București, Facultatea de Geofizică și Geologie, Mátyás Vremir – Societatea Muzeului Ardelean, Stephen Brusatte – Universitatea Columbia și Mark Norell – Muzeul American al Științelor Naturii, Dept. Paleontologie), au adus argumente în favoarea conexiunilor dintre fauna europeană și cea asiatic-americană, sugerând un schimb activ de elemente faunistice, dintre care unele, ulterior, au evoluat independent pe insulele arhipelagului european din Cretacic.